

Sprawozdanie sekretarza generalnego PAU za rok 2021

Podobnie jak w latach poprzednich, sprawozdanie sekretarza generalnego PAU obejmuje rok kalendarzowy, tj. okres od 1 stycznia do 31 grudnia roku 2021. Dodatkowe informacje dotyczące funkcjonowania Akademii w czasie trwającej epidemii przedstawia rozdział zatytułowany *Czynności PAU w czasie epidemii COVID-19* (por. s. 101). Komplementarne względem sprawozdania sekretarza generalnego sprawozdanie z wykonania planu finansowego było przedmiotem obrad Zarządu PAU oraz Komisji Rewizyjnej (por. Protokół Komisji Rewizyjnej PAU na s. 96–100). Zostało ono jednogłośnie zaakceptowane przez wymienione gremia. Uzyskało również pozytywną opinię biegłego rewidenta, przygotowaną przez kancelarię PROFIN.

Informacje ogólne

Aktualnie w skład korporacji Polskiej Akademii Umiejętności wchodzi 142 członków krajowych czynnych, 163 członków krajowych korespondentów oraz 178 członków zagranicznych. Ze względu na wciąż trwającą pandemię COVID-19, w roku sprawozdawczym wybory nowych członków PAU odbyły się w trybie korespondencyjnym (por. *Czynności PAU w czasie epidemii COVID-19*). Wybory te wyłoniły 10 członków czynnych, 10 nowych członków korespondentów oraz 7 członków zagranicznych. Dyplomy nowo wybranym członkom PAU zostały wręczone podczas Uroczystego Posiedzenia Naukowego, które odbyło się 20 listopada w formie hybrydowej.

W roku 2021 Akademia poniosła szczególnie dotkliwe straty. Na zawsze odeszli od nas:

Z Wydziału I

Prof. Heinz Schuster-Šewc – członek zagraniczny, zmarł 10.02.2021 r.

Prof. Alicja Helman – członek korespondent, zmarła 24.02.2021 r.

Prof. Jerzy Limon – członek czynny, zmarł 3.03.2021 r.

Prof. Hans Rothe – członek zagraniczny, zmarł 31.03.2021 r.

Prof. Adam Małkiewicz – członek czynny, zmarł 25.06.2021 r.
Prof. Paulina Buchwald-Pelc – członek czynny, zmarła 06.07.2021 r.
Prof. Józef Korpanty – członek czynny, zmarł 11.09.2021 r.
Prof. Sante Graciotti – członek zagraniczny, zmarł 18.10.2021 r.
Prof. Wiesław Boryś – członek korespondent, zmarł 29.11.2021 r.

Z Wydziału II

Prof. Winfred Schich – członek zagraniczny, zmarł 22.03.2021 r.
Prof. Henryk Samsonowicz – członek czynny, zmarł 28.05.2021 r.
Prof. Henryk Olszewski – członek korespondent, zmarł 19.08.2021 r.
Prof. Hans Leo Weyers – członek zagraniczny, zmarł 20.08.2021 r.
Prof. Romuald Schild – członek czynny, zmarł 23.11.2021 r.
Prof. Dan Berindei – członek zagraniczny, zmarł 23.12.2021 r.

Z Wydziału III

Prof. Martinus Veltman – członek zagraniczny, zmarł 4.01.2021 r.
Prof. Józef Nizioł – członek czynny, zmarł 26.01.2021 r.
Prof. Rolf H. Siemssen – członek zagraniczny, zmarł 29.01.2021 r.
Prof. Andrzej Szczepan Białynicki-Birula – członek korespondent,
zmarł 19.04.2021 r.
Prof. Andrzej Schinzel – członek czynny, zmarł 21.08.2021 r.
Prof. Jerzy Jurkiewicz – członek czynny, w latach 2018–2021 delegat
Walnego Zgromadzenia, zmarł 30.11.2021 r.

Z Wydziału IV

Prof. Lewis Wolpert – członek zagraniczny, zmarł 28.01.2021 r.
Prof. Jerzy Józefat Lipa – członek korespondent, zmarł 24.03.2021 r.
Prof. William Richard Allen – członek zagraniczny, zmarł 6.06.2021 r.
Prof. Leszek Starkel – członek czynny, zmarł 6.11.2021 r.
Prof. Adam Łomnicki – członek czynny, zmarł 15.12.2021 r.

Z Wydziału V

Prof. Franciszek Kokot – członek czynny, zmarł 24.01.2021 r.
Prof. Mieczysław Chorąży – członek czynny, zmarł 20.02.2021 r.
Prof. Zbigniew Darżynkiewicz – członek zagraniczny, zmarł 28.02.2021 r.

Z Wydziału VI

Prof. Adam Zagajewski – członek czynny, zmarł 21.03.2021 r.
Prof. Stanisław Rodziński – członek czynny, zmarł 17.07.2021 r.

Działalność Wydziałów, Komisji i Stacji

Liczbę członków poszczególnych Wydziałów oraz liczbę odbytych posiedzeń naukowych przedstawia tabela I.

Tabela I. Wydziały PAU

Wydział	Liczba członków czynnych	Liczba członków korespondentów	Liczba członków zagranicznych	Liczba posiedzeń naukowych
Wydział I Filologiczny	23	32	37	8
Wydział II Historyczno-Filozoficzny	24	28	31	2
Wydział III Nauk Ścisłych i Technicznych	23	36	37	–
Wydział IV Przyrodniczy	24	32	31	7
Wydział V Lekarski	24	35	37	4
Wydział VI Twórczości Artystycznej	24	–	5	–
Razem	142	163	178	21
Całkowita liczba członków (stan w dniu 31.12.2021)	483			

W roku sprawozdawczym w PAU działało 40 Komisji – 24 Komisje wydziałowe i 16 Komisji międzywydziałowych (por. tabele II–VI). Tabele te przedstawiają również liczbę odbytych posiedzeń i sesji naukowych. Warto podkreślić, iż w roku 2021 utworzona została nowa Komisja Wydziału II Historyczno-Filozoficznego – Komisja Biograficzna.

Tabela II. Komisje Wydziału I Filologicznego PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Filologii Klasycznej PAU	8	–
Komisja Neofilologiczna PAU	6	–
Komisja Kultury Słowian PAU	9	–
Komisja Historii Sztuki PAU	9	–
Komisja Etyki Komunikacji PAU	1	–

Tabela III. Komisje Wydziału II Historyczno-Filozoficznego PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Środkowoeuropejska PAU	8	1
Komisja Wschodnioeuropejska PAU	7	–
Komisja Prawnicza PAU	2	–
Komisja Historii i Kultury Żydów PAU	8	1
Komisja Prehistorii Karpat PAU	2	–
Komisja Nauk Ekonomicznych PAU	6	1
Komisja Etnograficzna PAU	7	1
Komisja Historii Wojen i Wojskowości PAU	3	–
Komisja Archeologii Krajów Śródziemnomorskich PAU	8	–
Komisja Medioznawcza PAU	7	2
Komisja Biograficzna PAU	2	–

Tabela IV. Komisje Wydziału III Nauk Ścisłych i Technicznych PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Astrofizyki PAU	22	–
Komisja Nauk Technicznych PAU	5	–
Komisja Układów Złożonych PAU	6	–

Tabela V. Komisje Wydziału IV Przyrodniczego PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Geoinformatyki PAU	5	–
Komisja Paleogeografii Czwartorzędu PAU	1	–
Komisja Biologii Rozwoju PAU	2	–
Komisja Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych PAU	8	1
Komisja Geograficzna PAU	9	–

Tabela VI. Komisje międzywydziałowe PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Historii Nauki PAU	18	2
Komisja Spraw Europejskich PAU	1	–
Komisja Zagrożeń Cywilizacyjnych PAU	6	1
Komisja Filozofii Nauk PAU	8	2
Komisja PAU do Oceny Podręczników Szkolnych	9	–
Komisja PAU do Badań Diaspory Polskiej	6	–
Komisja Antropologiczna PAU	3	–
Komisja Ergonomii PAU	2	1
Komisja PAU Zarządzania Kulturą i Mediami	1	–
Komisja Historii Śląska PAU w Katowicach	1	1
Komisja Nauk Matematycznych PAU w Katowicach	–	–
Komisja Nauk Przyrodniczych PAU w Katowicach	–	–
Komisja Prawnicza PAU w Katowicach	–	–
Komisja Przyrodniczo-Medyczna PAU we Wrocławiu	–	–
Komisja Kaszubska PAU w Gdańsku	3	–
Polska Grupa CIHEC Commission Internationale d'Histoire Ecclésiastique Comparée	–	–

Pełne dane, ukazujące aktywność wszystkich Komisji PAU w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku, przedstawiono w dwóch rozdziałach „Rocznika”, zatytułowanych *Komisje Naukowe PAU* (por. s. 33–77) oraz *Posiedzenia Komisji Naukowych PAU w 2021 roku* (por. s. 126–194). W rozdziałach tych zamieszczono wykazy członków wszystkich Komisji, informacje o ich władzach oraz spis zaprezentowanych referatów i wykładów. Podobnie jak w latach ubiegłych, opublikowane zostały również wszystkie nadesłane streszczenia prac/wykładów, przedstawionych podczas spotkań Komisji.

Poza Wydziałami i Komisjami w strukturze Polskiej Akademii Umiejętności znajdują się dwie Stacje Naukowe. Stacja Naukowa w Katowicach i Stacja Naukowa w Gdańsku.

Konferencje, sesje i przedsięwzięcia cykliczne

Zazwyczaj bardzo istotnym elementem czynności PAU są konferencje i sesje naukowe. Niestety, wciąż trwająca epidemia COVID-19 spowodowała, że w roku sprawozdawczym liczba konferencji/sesji zorganizowanych przez Komisje i Stacje PAU, była nieco niższa niż zazwyczaj. Zorganizowano 14 sesji i konferencji naukowych; 4 z nich miały charakter międzynarodowy. Ze względu na epidemię, w roku 2021 spotkania te odbyły się w trybie on-line (10) lub w trybie hybrydowym (4). Spis konferencji przedstawia poniższe zestawienie. Konferencje międzynarodowe oznaczono *.

26–28.04.2021

Kobieta żydowska nowe badania i perspektywy badawcze

Organizatorzy: Polskie Towarzystwo Studiów Żydowskich, Komisja Historii i Kultury Żydów PAU

18.05.2021

I Sympozjum metodologiczne Współczesne problemy medjoznawstwa – metodologie

Organizator: Komisja Medjoznawcza PAU

28.05.2021

Sympozjum Neuroendokrynologia w aspekcie COVID-19

Organizatorzy: Polskie Towarzystwo Neuroendokrynologii, Komisja Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych PAU, Polskie Towarzystwo Endokrynologiczne, Polskie Towarzystwo Fizjologiczne, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie

***18–24.06.2021**

46th International Commission on the History of Geological Sciences (INHIGEO) Symposium

Organizatorzy: Komisja Historii Nauki PAU, Międzynarodowa Komisja Historii Nauk Geologicznych, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Polskie Towarzystwo Geologiczne

25–26.06.2021

Nauki w służbie społeczeństwa w sytuacjach pandemii i zagrożeń z nią związanych

Organizator: Komisja Zagrożeń Cywilizacyjnych PAU

***14–17.09.2021**

Dickstein Forum III

Organizatorzy: Komisja Historii Nauki PAU, Międzynarodowa Akademia Historii Nauki

19.10.2021

27th Polish-Slovak-Ukrainian Scientific Seminar *Statistical Methods in Modern Economy – Theory and Applications*

Organizatorzy: Komisja Nauk Ekonomicznych PAU, patronat i współorganizacja – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

***19–20.10.2021**

Na drodze ku demokracji – przemiany w Europie Środkowo-Wschodniej i na Bałkanach po upadku komunizmu i rozpadzie państw federacyjnych

Organizator: Komisja Środkowoeuropejska PAU

21.10.2021

Konferencja naukowa połączona z otwarciem wystawy *Stulecie powstań śląskich. Górny Śląsk wczoraj i dziś*

Organizatorzy: Komisja Historii Śląska PAU w Katowicach, Instytut De Republica, Instytut Myśli Polskiej im. Wojciecha Korfańtego

21–22.10.2021

Metodologie, praktyki, teorie. W 95. rocznicę powstania Komisji Etnograficznej PAU

Organizatorzy: Komisja Etnograficzna PAU, Muzeum Etnograficzne w Krakowie, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Oddział w Krakowie i Sekcja Metodologiczna, Pracownia Etnograficzna PAN w Krakowie

28–29.10.2021

XXIV Krakowska Konferencja Metodologiczna *Śladami arcybiskupa Życińskiego: filozofia, nauka, teologia, kultura*

Organizator: Komisja Filozofii Nauk PAU

5–6.11.2021

VIII Sympozjum Komisji Ergonomii PAU, *PO PANDEMII? – wnioski i zalecenia ergonomiczne*

Organizator: Komisja Ergonomii PAU

8–9.11.2021

Transmedialne i multimodalne narracje i dyskursy w obliczu zagrożeń cywilizacyjnych. Radykalizacja języka i postaw Polaków w XXI wieku

Organizatorzy: Komisja Medioznawcza PAU, Katedra Prawa Europejskiego WPiA Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UJ, Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UPJPiI, Instytut Neofilologii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie

***16–17.12.2021**

Filozofia w informatyce VI: Frontiers of philosophy of computing and information

Organizator: Komisja Filozofii Nauk PAU

Trzeba w tym miejscu wspomnieć również o koordynowanych przez PAU otwartych dla szerszej publiczności spotkaniach cyklicznych: Kawiarni Naukowej, Herbaciarni Naukowej oraz organizowanych przez prof. Dominikę Dudek spotkaniach „Rozmowy o człowieku”. Ze względu na trwającą epidemię COVID-19 wszystkie spotkania wymienionych cykli odbywały się w trybie on-line.

Organizacja spotkań w trybie on-line oraz Platforma Wymiany Naukowej PAU

Jak już wspomniano wcześniej, w roku sprawozdawczym większość spotkań, posiedzeń i sesji naukowych odbywała się w trybie on-line. Spotkania te organizowane były przez Kancelarię PAU za pomocą programów ZOOM lub TEAMS. Wykłady i referaty prezentowane w czasie spotkań naukowych były nagrywane, a następnie udostępniane na Platformie Wymiany Naukowej PAU. Platforma ta (uruchomiona jeszcze w roku 2020) stała się istotnym elementem działalności PAU. Funkcjonowanie tego nowoczesnego sposobu komunikacji możliwe jest dzięki ciągłemu zaangażowaniu i współdziałaniu pracowników Kancelarii, Wydawnictwa oraz informatyków PAU.

Działalność naukowa

Od dwóch lat w strukturze PAU funkcjonuje pierwsza w Polsce jednostka naukowa prowadząca badania armenologiczne – Ośrodek Badań nad Kulturą Ormiańską w Polsce (Research Centre for Armenian Culture in Poland). Ośrodek ten jest finansowany z wyodrębnionej w budżecie PAU dotacji MNiSW (por. sprawozdanie z działalności Ośrodka na s. 206–217).

Ponadto, tak jak w latach poprzednich, PAU realizowała projekty badawcze (granty) finansowane ze źródeł zewnętrznych. W roku sprawozdawczym 1 projekt został zakończony, 7 projektów jest realizowanych; 2 nowe wnioski zostały przedstawione do oceny. Kolejne tabele (VII–IX) przedstawiają listę zakończonych i realizowanych projektów, finansowanych przez: Małopolski Program Operacyjny (1 projekt), Narodowy Program Rozwoju Humanistyki (6 projektów), Narodowe Centrum Nauki (1 projekt).

Tabela VII. Projekty badawcze zakończone w PAU:
Regionalny Program Operacyjny Woj. Małopolskiego (projekt UE)

Tytuł	Kierownik	Okres realizacji	Uwagi
PAUart. Katalog zbiorów artystycznych i naukowych Polskiej Akademii Umiejętności. Badanie, digitalizacja, opracowanie naukowe oraz udostępnienie dziedzictwa kulturowego – etap 4	Prof. dr hab. Jan Ostrowski	19.12.2018– –28.09.2021 33 miesiące	zakończony

Tabela VIII. Projekty badawcze realizowane w PAU: NPRH

Tytuł	Kierownik	Okres realizacji	Uwagi
Opracowanie naukowe zbiorów rzeźby, malarstwa, miniatur i grafiki Towarzystwa Historyczno-Literackiego/ Biblioteki Polskiej w Paryżu, w oparciu o prace inwentaryzacyjne i w połączeniu z wydaniem katalogów najciekawszych materiałów	Dr Anna Czarnocka	7.07.2014– –6.01.2022 90 miesięcy	realizowany
Publikacja rękopisu Jana Czekanowskiego „Dziennik kolumny antropologiczno-etnologicznej ekspedycji do Afryki Środkowej w latach 1907–1909”	Prof. dr hab. Michał Tymowski	11.09.2017– –10.09.2022 60 miesięcy	realizowany
Documenta polonica ex Archivo Generali Hispanae in Simancas. Nova series, vol. II–III	Prof. dr hab. Ryszard Skowron	8.05.2018– –8.05.2023 60 miesięcy	realizowany
Słowniki biograficzne uczonych polskich	Prof. dr hab. Andrzej K. Wróblewski	21.12.2018– –20.12.2023 60 miesięcy	realizowany
Ludzie i instytucje emigracji polskiej XIX wieku. Opracowanie archiwów rodziny Gałęzowskich i Szkoły Narodowej Polskiej w zbiorach Biblioteki Polskiej w Paryżu i Polskiego Towarzystwa Historyczno-Literackiego	Dr hab. Janusz Pezda prof. UJ	10.01.2019– –9.01.2024 60 miesięcy	realizowany
Korespondencja Jagiellonów. Europejskie kontakty dynastii w późnym średniowieczu	Dr hab. Lidia Korczak prof. UJ	23.04.2020– –22.04.2025 60 miesięcy	realizowany

Tabela IX. Projekty badawcze realizowane w PAU: NCN

Tytuł	Kierownik	Okres realizacji	Uwagi
Akty unii polsko-litewskiej z lat 1499–1501. Dokumenty i studia	Dr hab. Lidia Korczak prof. UJ	12.01.2018–11.07.2021 42 miesiące	realizowany

Poza wymienionymi „klasycznymi” grantami PAU realizuje bezterminowy projekt, finansowany przez Fundację Lanckorońskich, pn. *Acta Nuntiaturae Poloniae*. W ramach tego projektu opracowywane są relacje i dokumenty poszczególnych nuncjuszy apostołskich w Polsce od roku 1519 do czasów współczesnych. W roku sprawozdawczym wydane zostały 2 tomy *ANP*, kolejne (6) są w rozmaitych fazach przygotowania do druku.

Działalność wydawnicza

Ważną i integralną częścią aktywności badawczej PAU jest działalność wydawnicza. Łącznie w roku 2021 PAU wydawała lub współwydawała 23 czasopisma. W ostatnim czasie MEiN opublikowało aż 3 kolejne wersje zestawienia (wykazu) „Czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych wraz z przypisaną liczbą punktów”. W czasie przygotowywania materiałów do „Rocznika PAU” dyskusja nad ostateczną formą (i zawartością) tego, tak ważnego dla środowiska akademickiego, dokumentu nie została zakończona. Z tego powodu prezentowana poniżej tabela przedstawia punktację czasopism wydawanych i współwydawanych przez PAU, zaprezentowaną w 4 kolejnych wersjach „Wykazu” opublikowanych w latach 2019–2021.

Tabela X. Czasopisma wydawane przez PAU

Tytuł	L. pkt 2019	L. pkt 2020	L. pkt 2021A	L. pkt 2021B
Acta Archaeologica Carpathica	70	70	70	70
Acta Militaria Mediaevalia			20	20
Acta Physica Polonica B*	40	40	40	70
Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych			40	40
Folia Historiae Artium			20	20

Tytuł	L. pkt 2019	L. pkt 2020	L. pkt 2021A	L. pkt 2021B
Folia Quaternaria	20	20	20	20
Geoinformatica Polonica	20	20	20	20
Kultura Słowian. Rocznik Komisji Kultury Słowian	40	40	70	100
Kwartalnik Filozoficzny*			20	20
Kwartalnik Prawa Prywatnego		70	70	70
The Polish Review**	40/70	100	100	100
Prace Geograficzne*	20	20	70	70
Studia Geomorphologica Carpatho-Balcanica*			20	20
Studia Historiae Scientiarum	20	40	70	100
Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*	40	40	70	70
Studia Środkowoeuropejskie i Bałkanistyczne	20	40	70	70

Czasopisma współwydawane z UJ oznaczono *; czasopismo współwydawane z PIASA oznaczono **

Poza czasopismami naukowymi od ponad 20 lat PAU wydaje internetowy tygodnik „PAUza Akademicka”. Popularność tego tygodnika wciąż rośnie, co jest niewątpliwą zasługą redaktora naczelnego prof. Andrzeja Białasa.

Ponadto, w roku sprawozdawczym ukazało się 10 tytułów książek. Łączna objętość wszystkich wydanych woluminów to 1108 arkuszy drukarskich (380 arkuszy wydawnictw książkowych + 728 arkuszy czasopism). O poziom naszych wydawnictw dba Komitet Wydawniczy PAU. Wszystkie zgłoszone teksty recenzowane są przez niezależnych recenzentów, a do druku przyjmowane są wyłącznie dzieła, które uzyskały jednoznacznie pozytywne recenzje. Komitet działa obecnie pod przewodnictwem wiceprezesa PAU prof. Andrzeja Mączyńskiego. Pełny wykaz wydawnictw PAU zob. s. 199–200.

Współpraca międzynarodowa

Obecnie Akademia ma podpisane umowy o współpracy z 22 Akademia-mi Nauk (zestawienie poniżej) oraz innymi jednostkami naukowymi. W roku 2021, w związku z zagrożeniem epidemiologicznym, wymiana osobowa była ograniczona. Realizację większości projektów przesunięto na rok 2022.

WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA

- Austriacka Akademia Nauk
- Berlińsko-Brandenburska Akademia Nauk
- Czeska Akademia Nauk
- Macedońska Akademia Nauk
- Rumuńska Akademia Nauk
- Słowacka Akademia Nauk
- Słoweńska Akademia Nauk
- Ukraińska Akademia Nauk
- Węgierska Akademia Nauk
- Węgierska Akademia Sztuk
- The Royal Society of Edinburgh
- The ExtreMe Matter Institute
- Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki
- Instytut Historii Litwy Republiki Litewskiej
- Biblioteka Naukowa Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego Imienia Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsku, Ukraina
- Polskie Towarzystwo Naukowe w Żytomierzu

PAU jest też członkiem dwóch organizacji międzynarodowych: Międzynarodowej Unii Akademii (**UAI**) oraz All European Academies (**ALLEA**). Trzeba w tym miejscu wspomnieć również o współpracy z Polskim Instytutem Naukowym (**PIASA**) w Stanach Zjednoczonych i Polskim Instytutem Naukowym w Kanadzie (**PINK**) w Montrealu. Oba te instytuty mają formalnie status stacji naukowych PAU. Wspólnie z Instytutem w Nowym Jorku wydajemy czasopismo „The Polish Review” (por. tab. X).

Działalność wspomagająca badania naukowe

W taką działalność zaangażowane są trzy jednostki PAU: Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie, Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie oraz Fototeka Lanckorońskich.

Biblioteka Naukowa to druga co do wielkości placówka tego typu w naszym mieście. Pod kierunkiem dyrektora Biblioteki dr Agnieszki Fludy-Krokos kontynuowane są zmiany organizacyjne, które prowadzą do coraz lepszego wykorzystania cennych zbiorów.

W roku sprawozdawczym zbiory Biblioteki zaprezentowano na 9 wystawach:

- *Wyjście z Egiptu*, indywidualna wystawa Małgorzaty Mirga-Tas, Galeria Arsenał w Białymstoku;

- *Rośliny i zwierzęta: albumy graficzne w epoce Linneusza*, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie;
- *Świat Rembrandta. Artyści. Mieszczanie. Odkrywczy*, Zamek Królewski w Warszawie;
- *Boże Narodzenie. Światłość w ciemności świeci od wieków po dziś dzień*, Muzeum Diecezjalne w Siedlcach;
- *O dobro ojczyzny*, National Museum – Palace of the Grand Dukes of Lithuania, Wilno;
- *Regnum defendo ense et aliss tego stricto. Malbork w Prusach Królewskich*, Muzeum Zamkowe w Malborku;
- *Nie tylko Bauhaus. Fotografia czasów Republiki Weimarskiej i polskie tropy*, Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków;
- *Herby w Polsce i zasady ich konstruowania (XIII–XVIII w.; XX–XXI w.)*, Biblioteka Jagiellońska, Kraków;
- *Polskie elity a upadek Rzeczypospolitej. 230. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja*, Zamek Królewski w Warszawie.

Biblioteka Naukowa PAU i PAN prowadzi też własną działalność wydawniczą. W roku 2021 ukazał 66. tom „Rocznika Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie” oraz kalendarz na rok 2022 (wspólnie z PAU).

W roku 2021 Biblioteka ponownie wzięła udział w Tygodniu Bibliotek (8–15.05.2021). Wydarzenie to z powodu epidemii COVID-19 odbyło się w trybie on-line.

Ponadto, w dniach 18–19.11.2021 r. Biblioteka zorganizowała międzynarodową konferencję naukową pt. *Artificem commendat opus. Zbiory graficzne w zasobach bibliotek, archiwów, muzeów i kolekcji prywatnych*. Konferencja odbyła się w trybie on-line za pośrednictwem platformy ZOOM oraz była transmitowana na kanale Biblioteki w serwisie YouTube. Obrady dotyczyły problemów gromadzenia, opracowania, przechowywania, zabezpieczania, konserwacji i udostępniania zbiorów graficznych. Zgromadziły szerokie grono badaczy polskich i zagranicznych z różnych dziedzin i dyscyplin naukowych.

Warto podkreślić, iż 16 pracowników Biblioteki prowadzi systematyczną działalność naukową, publikując artykuły oryginalne i teksty o charakterze popularnonaukowym oraz opracowując edycje źródeł i katalogi zbiorów.

Pełne sprawozdanie z działalności Biblioteki zostanie opublikowane w 67. tomie „Rocznika Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie”.

Archiwum Nauki jest jednostką wspólną Oddziału PAN w Krakowie oraz PAU. W roku sprawozdawczym doszło do zmiany na stanowisku dyrektora Archiwum. Od 1.01 funkcję tę pełni dr hab. Tomasz Pudłocki.

W Archiwum Nauki PAN i PAU zorganizowano 2 wystawy stacjonarne:

- *Koperty Pierwszego Dnia Obiegu – FDC (First Day Cover) z kolekcji Jana Leńki;*
- *W poszukiwaniu piękna przyrody. Podróże Walerego Goetla i Piotra Chrzęstowskiego.*

Ponadto, w ramach współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim i Uniwersytetem Pedagogicznym, pracownicy Archiwum prowadzili praktyki i pokazy archiwalne dla studentów wymienionych jednostek.

Pełne sprawozdanie z działalności Archiwum por. s. 201–203.

Fototeka Lanckorońskich stanowi własność PAU od roku 1929. W zbiorach Fototeki znajduje się ponad 50 000 fotogramów. Zbiory te są w dalszym ciągu sukcesywnie porządkowane i opracowywane. Trwa również ich digitalizacja. W roku 2021, w ramach projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych, opracowano i poddano digitalizacji 2489 fotografii. Ponadto, w roku sprawozdawczym w Fototece zorganizowano zajęcia dydaktyczne dla studentów odbywających praktykę archiwistyczną w Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie.

Pełne sprawozdanie z działalności Fototeki por s. 204–205.

Biblioteka Polska w Paryżu

Szczególnej uwagi wymaga Biblioteka Polska w Paryżu, stanowiąca współwłasność PAU i paryskiego Towarzystwa Historyczno-Literackiego. W każdym kolejnym roku budżetowym Akademia przekazuje Bibliotece z dotacji MNiSW 1 300 000 zł. Środki te z całą pewnością są niewystarczające. Niestety, prace nad ostatecznym uregulowaniem stanu prawnego i finansowego BPP, prowadzone w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wciąż trwają. W roku sprawozdawczym w Bibliotece paryskiej realizowane były 2 projekty badawcze, finansowane przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, których celem jest inwentaryzacja materiałów historycznych, zbiorów rzeźby, grafiki, malarstwa i miniatur znajdujących się w zasobach BPP. Niestety, ze względu na pandemię COVID-19 działalność BPP (podobnie jak wszystkich innych instytucji publicznych we Francji) została mocno ograniczona.

Nagrody, wyróżnienia i stypendia

Tak jak każdego roku, również w roku sprawozdawczym Polska Akademia Umiejętności przyznała wyróżnienia i nagrody. Najbardziej prestiżową

z nich jest **Nagroda im. Erazma i Anny Jerzmanowskich**. Ponieważ w roku poprzednim Urząd Marszałkowski wycofał się z finansowania tej ważnej dla naszej społeczności nagrody, w roku 2021 nie została ona przyznana. W tej sytuacji Zarząd PAU podjął starania o sfinansowanie kolejnych edycji nagrody z innych źródeł.

Nagroda im. Tadeusza Browicza przyznawana jest przez PAU na wniosek Wydziału V Lekarskiego. W roku sprawozdawczym nagrodę otrzymał: dr hab. Dawid Walerych (Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej im. M. Mossakowskiego PAN) za cykl prac „Zmutowany gen TP53 jako onkogen i cel terapeutyczny w chorobach nowotworowych człowieka”.

Nagroda im. Mariana Mięśowicza przyznawana jest na wniosek Wydziału III. W roku 2021 otrzymał ją dr hab. inż. Bartłomiej Wiendlocha (Wydział Fizyki i Informatyki Stosowanej AGH) za wyjaśnienie mechanizmu wzrostu termosiły w półprzewodnikowym materiale termoelektrycznym zawierającym domieszki rezonansowe.

W roku sprawozdawczym, na wniosek międzywydziałowej Komisji PAU do Oceny Podręczników Szkolnych, PAU wyróżniła również podręcznik *Poznać przeszłość 1*, (autorzy: Marcin Pawlak, Adam Szweda), wydany przez Wydawnictwo Nowa Era Spółka z o.o.

Stypendia Fundacji Lanckorońskich i Fundacji z Brzezia Lanckorońskich. Stypendia te przyznaje komisja pod przewodnictwem prof. Andrzeja Borowskiego. W jej skład, poza przedstawicielami PAU, wchodzi również delegaci Fundacji oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu i Uniwersytetu Wrocławskiego. W roku sprawozdawczym komisja przyznała 64 stypendia (por. s. 218–221). Ze względu na epidemię COVID-19 spośród stypendiów przyznanych w roku ubiegłym wykorzystano jedynie 25. Kolejnych 39 stypendiów z roku 2021 zostało przesiesionych na rok 2022.

Sekretarz generalny PAU
Prof. dr hab. Szczepan Biliński